

SLOVENSKÁ REČ

ROČNÍK XI.

ČÍSLO 3.

Samo Mazúr:

BARDEJOV—BARDIJOV—BARDIOV.

V blízkej minulosti slovenské mesto Bardejov¹ viac ráz sa domáhalo na kompetentných fórach, aby jeho meno i úradne sa nazývalo a písavalo tak, ako to jeho ľud od najdávnejšej minulosti vyslovuje. Za maďarskej éry nebolo problémom, či sa má písať meno tohto mestečka *Bardejov* a či *Bardijov*, resp. *Bardiov*. Slováci pred r. 1918 písavali *Bardijov* alebo *Bardiov*, teda s vokálom *i*, bez intervokalickeho alebo s intervokalickým *j*. Tu, pravda, úzus kolísal, ale bola jednota v tom, že meno mesta písalo sa s *i*, a nie s *e*.

V literatúre pred r. 1918, po česky písanej, sa vyskytuje meno tohto mestečka s vokálom *i*. Tak píšu napr. Bartholomeides², Palkovič³, Jungmann⁴, Lichard⁵, Palacký⁶, Niederle⁷ a i. a len kde-tu vidíme formu s vokálom *e*, napr. u Riegra.⁸

Nie je preto prekvapením, keď hneď po r. 1918 úradná forma tohto mestečka bola *Bardiov*.⁹ Keď v apríli 1920 v praž-

¹ V tomto článku zásadne užívam formu *Bardejov*, keďže je sankcionovaná Pravidlami slovenského pravopisu z r. 1940, hoci s ňou nesúhlasím.

² Ladislava Bartholomaeidesa Geograffia aneb Wypsanj Okrssiku Zemského s sesti Mappami vlastnj Rukau geho wrytými. B. Bystrica 1798, str. 65: *Bardigow*.

³ Wětšší a zwlásntněgší Nowý y Starý Kalendář na rok Páně 1833, genž gest rok obecný 365 dnů magjcý... Sepsaný a wydaný od Giřjho Palkoviče, *Bardigow* (neustránkované).

⁴ Slownjk česko-německý I, str. 70: *Bardigow*.

⁵ Časník. Národní česko-slovanský obrázkový kalendář pro všechny stavy, na obyčejný 365 dnů mající rok Páně 1857. Sepsal Daniel Lichard. Str. 304: *Bardijow*.

⁶ Dějiny národu českého w Čechách a w Morawě dle půwodních pramenůw wyprawuje František Palacký. V Praze 1877. *Bardijow* (diel IV., čiastka I., str. 446).

⁷ Dr. Lubor Niederle, Uherští Slováci. Národopisná mapa a statistika uh. Slováků na základě sčítání lidu z r. 1900. Druhé nezměnené vydání. Praha 1906. *Barđiov* (str. 100, 108, 138).

⁸ Slovník naučný I, 488: *Bardějov*.

⁹ Soznam miest na Slovensku dľa popisu ľudu z r. 1919. Vydalo Ministerstvo s plnou mocou pre správu Slovenska. V Bratislave 1920. *Bardiov* (str. 86).

skom parlamente odhlasovaný bol zákon č. 266/1920 Sb. z. a nar. o názvoch miest, obcí, osád a ulíc, Župný úrad v Prešove vyzval i mešťanostu Bardejova, aby mestské zastupiteľstvo „za pomoci filologov“ ustálilo správny názov mesta.¹⁰ Mestské zastupiteľstvo usnieslo sa na forme *Bardiiov* a táto forma úradne užívala sa až do r. 1926. Do toho času forma *Bardiiov* sa používa aj v českých vedeckých publikáciách, napríklad v 2. vydaní Slovenskej čítanky, usporiadanej Jánom Kabelíkom a vydanéj v Prahe 1926, na str. 492, 494, 495. Cudzia veda nepokladala formu *Bardiiov* za slovenskú, ale za poľskú¹¹ alebo ruskú¹², a to malo vplyv že po r. 1926 začaly niektoré úrady ako úradnú formu užívať tvar *Bardejov*.

Ešte roku 1924 užil Alois Jirásek vo svojom Bratrstve popri forme *Bardijov*¹³ i formu *Bardejov*. Formu *Bardejov* ešte predtým užíval Václav Chaloupecký.¹⁴ V slovenskom preklade Jiráskovho Bratstva uvádza sa zásadne forma s vokálom *i*.¹⁵ Roku 1926 železničné úrady začaly užívať formu *Bardejov*. Dňa 29. sept. 1926 rozhodlo sa preto mestské zastupiteľstvo podať interpeláciu na Ministerstvo vnútra v Prahe, „aby názov mesta zodpovedne historickej minulosti pomenovaním *Bardiiov* bol stanovený a tým zamedzené, aby rozličné názvy boli užívané.“¹⁶ O dva roky Krajský úrad v Bratislave¹⁷ odpovedal na túto

¹⁰ Archív mesta Bardejova, osobitný fascikel s nápisom Zmena názvu mesta. Spisy, týkajúce sa názvu mesta Bardejova, má poruke vládny komisár mesta v kancelárii na mestskom dome. Tieto ako i ostatné doklady, týkajúce sa správneho názvu mesta Bardejova, sprístupnil mi v bardejovskom mestskom archíve zástupca vládneho komisára Bartolomej Krpelec, škóldozorca v. v., za čo mu srdečne ďakujem.

¹¹ Tóth Sándor, *Sárosvármegye monografiája III*, Budapest 1912, 338.

¹² V prípise Ministerstva vnútra v Prahe, č. 71851/1928-8 sa medziiným vraví: „Tvar *Bardiiov* byl filology považován za vzniklý *pod vlivem ruštiny*, tedy nikoliv za čistý tvar slovenský, a proto nebyl přijat“ (podčiarkujem ja). Archív mesta Bardejova, osobitný fascikel s nápisom Zmena názvu mesta.

¹³ Alois Jirásek, *Bratrstvo. III. Žebráci*. Nakl. J. Otto v Praze 1924: *Z Bardějova* (395), *Bardějovští* (396); *z Bardějova* (394), *Bardějovským* (395), *v Bardějově* (396) ap.

¹⁴ V. Chaloupecký, *Bardějovská listina*, Průdy r. 1923, str. 34.

¹⁵ Alois Jirásek, *Bratrstvo. III. Žebráci*. Slovenské vydanie. Poslovenčil Fr. Košťál. Nákl. Kníhtlač. úč. sp. v Turč. Svätom Martine 1924: *Bardiiovčania*, *z Bardiova*, *Bardiiovčanom* (311), *na Bardiiovčanov* (312) ap.

¹⁶ Archív mesta Bardejova, osobitný fascikel. Táto interpelácia poslaná Ministerstvu vnútra v Prahe a Ministerstvu s plnou mocou pre Slovensko pod č. 6724 zo 4. okt. 1926.

¹⁷ Krajský úrad v Bratislave, č. 28737/1928-2 zo 7. sept. 1928. Archív mesta Bardejova, osobitný fascikel.

interpeláciu takto: „Minister vnútra výnosom zo dňa 24. nov. 1927 číslo 74.804 ustanovil názvy obcí podľa zákona zo dňa 14. apr. 1920 číslo 266 Sb. z. a n. a vydal so Št. úradom štatistickým úradný soznam miest, v ktorom ustanovil názov mesta *Bardejova* . . .“ (podčiarkujem ja). A skutočne, úradný soznam miest uvádza už formu *Bardejov*.¹⁸ Pravá príčina, prečo forma *Bardejov* bola prijatá za úradnú, spočíva v tom, že českí filológovia formu *Bardiov* považovali za ruskú. (Vid' pozn. 12.)

V tejto otázke veľmi korektný postoj zaujal Alois Jirásek v liste, adresovanom starostovi mesta Bardejova p. Gejzovi Žebráckemu. Citujem celý list i pre jeho historickú cenu:¹⁹

Veledústojný pan

pan Gejza Žebrácky, kanovník, děkan-farář, starosta
města,

Bardiov.

V Hronově, 12. listopadu 1926.

Veledústojný pane!

Srdečně děkuji za odpis listiny o Petru Axamitovi. Neodvážil jsem se přímo prosbu svou přednésti, nechtěje obtěžovati, ale Vy ráčil jste tuto moji pozastřenou žádost splniti se vzácnou laskavostí. Velmi potěšen vzdávám úpřimné díky. *Vaše zpráva o tom, že úřední komise rozhodla, aby se psalo Bardějov a ne Bardiov se mne nemile dotkla. Je pravda, že v češtině říkáme víc Bardějov než Bardiov, ale komise měla pamatovat, že její ustanovení je pro Slovensko, že tu má platit slovenská pojmenování, platná od starodávna*²⁰ tak, jak ho i pošta užívá. Nevím, kdo byl v té komisi, kdo tak nesprávně rozhodl. Rád bych pomohl, ale nevím, zdali by mé upozornění něco vydalo, na koho bych se obrátil. A také již delší dobu churavím. *Lituji velmi, že takovými zbytečnými novotami dotýkají se slovenského cítění.*²⁰ Takovou nešetrností neprospěje se československé vzájemnosti.

Veledústojný pane, poručím se Vám a jsem v dokonale úctě Vám oddaný

Alois Jirásek, v. r.

¹⁸ Statistický lexikon obcí v republice Československéj, III. Slovensko. Nákladem Štátného úradu štatistického v Prahe 1927: *Bardejov* (122).

¹⁹ Citované z odpisu listu, ktorý je uložený v archíve mesta Bardejova, osobitný fascikel. Originál má adresát.

²⁰ Podčiarkujem ja.

Zamietavá odpoveď Krajinského úradu neodradila mestskú radu mesta Bardejova a znova podala žiadosť na Ministerstvo vnútra v Prahe dňa 1. dec. 1928²¹, v ktorej okrem iných dokladov uvádzala aj mienku Al. Jiráska²² a Dr. Jozefa Škultétyho, s ktorým mal vtedajší starosta mesta p. Gejza Žebrácky tiež rozhovor (2. VII. 1927) o tejto veci. V tejto žiadosti rada mesta Bardejova žiadala, aby názov mesta bol *Bardyov* s ypsilonom, keďže skutočne meno mesta vyslovuje sa tunajším ľuďom tvrdo. Mestská rada žiadala to iste aj preto, aby prípadným zavedením prv žiadanej formy *Bardiov* nezaviedla sa vplyvom spisovnej slovenčiny mäkká výslovnosť, teda *Bardiou*. Na túto žiadosť odpovedal Krajinský úrad v Bratislave o rok pozdejšie v prípise Notárskemu úradu v Bardejove a žiadal, aby „z mestského a farského archívu v Bardejove zaopatril cestou úradnou nevyhnutelné historické doklady o názvu mesta Bardejova od doby najstaršej až do doby najnovšej v autentických a overených odpisoch a to z každého stoloetia najmenej 5 kusov, ďalej, aby dal zistiť, že jaký je dnešný usus jak medzi ľuďom slovenským, tak i ruským.“²³

Lehota na odpoveď bola najprv stanovená do 30 dní, ale neskoršie bola Okresným úradom v Bardejove predĺžená do 1. februára 1930. Keď však mesto Bardejov pre rozličné ťažkosti, najmä technického rázu, nemohlo včas predložiť doklady, Krajinským úradom v Bratislave žiadané, Prezídium Krajinského úradu v Bratislave²⁴ nariadilo Okresnému úradu v Bardejove, aby sa postaral, žeby okres i mesto všade užívaly iba formu *Bardejov*.

Mestské zastupiteľstvo ešte i neskoršie žiadalo kompetentné fóra, aby úradnou formou mesta Bardejova bola forma *Bardiov*, ale všetko úsilie bolo márne.

Po 6. okt. 1938 v bardejovských úradoch začala sa užívať v úradnom styku forma *Bardiov*, ktorá bola uvedená i na pečiatky daktorých úradov. Nariadením Ministerstva vnútra v Bratislave²⁵ užívať formu *Bardiov* v úradnom styku bolo

²¹ Archív mesta Bardejova, osobitný fascikel. Žiadosť podaná pod č. 6948/1928 zo dňa 1. dec. 1928.

²² Vid' vyššie citovaný list.

²³ Krajinský úrad v Bratislave, č. 196172/29-7b z 11. nov. 1929. Archív mesta Bardejova, osobitný fascikel, v odpise. Citované i s chybami.

²⁴ Prezídium Krajinského úradu v Bratislave, č. 53041/30 prez. z 3. okt. 1930 Okresnému úradu v Bardejove. Odpis tohto nariadenia v archíve mesta Bardejova, osobitný fascikel.

²⁵ Podľa prípisu Okresného úradu v Bardejove, č. 9916/1942 zo dňa

zakázané. A tak i dnes úradnou formou je forma *Bardejov*.²⁶

Posledný čas otázke *Bardejov—Bardijov* venoval pozornosť v Slovenskej reči univ. prof. Dr. Ján Stanislav²⁷, kde obšírne riešil otázku správneho znenia názvu tohto mesta. Tu prišiel k záveru, že „forma *Bardejov* je spisovná“ (134). V závere svojho článku vraví: „V úradnom styku, v úradných spisoch a všade tam, kde sa vyžaduje upotrebovať spisovný jazyk, treba zachovávať aj pri tomto názve spisovnú formu, resp. tvar, správny podľa ducha spisovného jazyka.“

Ako prišiel prof. Stanislav k tomu, že „forma *Bardejov* je spisovná“? Vykladá vznik formy *Bardejov* takto:

Základom názvu tohto mesta je osobné meno. Z osobného mena *Bartolomej* vznikly skrátené formy *Barta*, *Barda* (129). V osobnom mene *Barda* predpokladá skrátený koreň *Bar-*, z ktorého pridaním prípony *-da* vzniklo osobné meno *Barda* (130). Z tohto mena pridaním sufixu *-ěj* vzniklo osobné meno *Barděj*, z ktorého pridaním sufixu *-ov* vznikol miestny názov *Bardejov* (132). Celý vývoj formy *Bardejov* podľa neho išiel teda takto: *Bar + da > Barda*, *Bard(a) + ěj > Barděj*, *Barděj + ov > Bardejov*. Na príkladoch osobných mien, zakončených na *-da* a *-ej* z ostatných slovanských jazykov správnosť vyššie uvedenej etymologie dokazuje a tak prichodí k záveru, že forma *Bardejov* je teda spisovná a je v súhlase so systémom spisovnej slovenčiny (134).

Stanislav tvrdí, že „forma *Bardejov* je spisovná“, že „je v súhlase so systémom spisovnej slovenčiny“ a že „treba zachovať aj pri tomto názve (rozumej pri názve *Bardejov*) spisovnú formu“. Ďalej tvrdí: „Všetky tieto a mnohé iné názvy z najrôznejších končín Slovenska sa musia prispôbiť systému spisovnej slovenčiny, v ktorej niet zmeny *ě > i* atď.“ (134).²⁸

V inom svojom článku²⁹ tejto zásady sa nedrží. Tam hovorí: „Vokál *-i*“³⁰ nie je nijakým problémom, lebo v slovenských dialektoch (Nitrianska stol. atď.) býva *i* za *ě*.“ Kým teda v otázke *Bardejov—Bardijov* pridržiaval sa argumentácie,

6. júla 1942 Ministerstvom vnútra „žiadosti nebolo vyhovené“ (podčiarkujem ja).

²⁶ Územie a obyvateľstvo Slovenskej republiky a Prehľad obcí a okresov odstúpených Nemecku, Maďarsku a Poľsku. Bratislava 1939. Vydal Štátny štatistický úrad, str. 49. — Lexikon obcí Slovenskej republiky. Vydal Štátny štatistický úrad, str. 49. — Lexikon obcí Slovenskej republiky. Vydal Štátny štatistický úrad. V Bratislave 1942, str. 5.

²⁷ Ján Stanislav, Zo slovenských miestnych názvov. *Bardejov — Bardijov*, SR IX, 129n.

²⁸ Podčiarkujem ja.

²⁹ Zo slovenských miestnych názvov, Ostrihom, SR IX, 42n.

³⁰ Rozumej v slove *Ostrihom*, SR IX, 43

že „všetky tieto a mnohé iné názvy z najrôznejších končín Slovenska sa musia prispôsobovať systému spisovnej slovenčiny, v ktorej niet zmeny *ě > i“, zatiaľ v otázke názvu *Ostrihomu* túto argumentáciu nez dôrazňuje a je za ponechanie nárečovej formy *Ostrihom*, v ktorej práve zmena *ě > i sa vykonala. V tomto prípade potom neplatí mu už zásada, že „treba zachovávať . . . spisovnú formu, resp. tvar, správny podľa ducha spisovného jazyka“. Ak teda budeme sa pridržiavať prvej argumentácie, že všetky miestne názvy musia sa prispôsobiť systému spisovnej slovenčiny treba potom písať **Ostrehom*^{30a}, a nie *Ostrihom*. Keď sa však budeme pridržiavať druhej argumentácie, že v slove *Ostrihom* vokál -i- nie je problémom, lebo v sloven. nárečiach býva i za ě, potom treba pojať do spisovnej slovenčiny i „nárečovú formu“ *Bardiow*, v ktorej vokál -i- tiež nebude problémom.

Stanislav formy *Bardejov*, *Bardišov*, *Bardiow* hľadal iba v edícii *Středověké listy ze Slovenska*, Bratislava-Praha 1937, ktorú vydal Václav Chaloupecký. Príkladov na formu *Bardejov* (pravdaže, písaných inou ortografiou!) cituje päť a bez intervokalickeho j štyri. Ako najstaršiu formu na -e- uvádza „gen. sing. *Bardieiova* 7. okt. 1441 (ib. str. 12, č. 10)“.³¹ Formu *Bardiow* cituje v troch príkladoch: „*Bardiowa* pol. XV. stor. (45, č. 42), *Bardyowa* 9. apr. 1455 (69, č. 77), *Bardiowcy* koniec XV. alebo začiatok XVI. stor. (171, č. 206)“. Tu bolo by sa žiadalo citovať podrobnejšie, najmä preto, že sú to doklady jedny z najstarších, aké sú na túto formu. Pri pozornejšom hľadaní nájdeme v tom istom diele ešte tieto dve formy na -i- bez intervokalickeho j: *Bardyowa* 1. júl 1455 (73, č. 81), *Bardyowa* 3. júl 1455 (73, č. 82) a jednu s intervokalickeým j (v ortografii y): *Bardyyowa* koncom XV. st. (170, č. 205). Podotýkam, že prvé dve neuvedené formy sú staršie než forma *Bardiowcy*, ktorú Stanislav cituje. Pri nazretí aj do iných prameňov môžeme zistiť, že forma *Bardiow* je staršia ako Stanislavom uvádzané formy *Bardejov*. Formu *Bardiow* poznáme už z r. 1434.³²

Potom Stanislav prichodí k forme *Bardiow* a pýta sa: „Ako vznikla táto forma?“ Odpovedá: „Mesto toto je na východnom Slovensku. Tu za psl. *ě býva i: *vira*, *dzifka*, *hřip*, *mřiko*, *bili*, *biely*, *upisc*, *upieciť*“ ap. Tu má svoj pôvod -i- v uvedenej forme

^{30a} V staršej českej učebnici zemepisu je tvar *Ostřehom*; Dr. Frant. Zachystal, Učebnice zeměpisu pro ústavy ke vzdělání učitelů a učitelek III, Praha 1909, str. 188.

³¹ SR IX, 133. Chybné citované, správne je: 21. V. 1441 (ib. str. 12, č. 9).

³² Porov. pozn. 11.

nášho mesta.“ Stanislav teda vo forme *Bardiov* predpokladá psl. zmenu **ě* > *i*. Ak v tomto slove predpokladá túto psl. zmenu, mal by potom predpokladať aj iné hláskoslovné zmeny. Za spisovné *ď* má východoslovenský dialekt asibilátu *dz*, napr.: *dzeň*, *dzifče*, *dzifka*, *hadzina* ‚hydina‘, *hodzinki*, *ti-dzeň*, *dzivi* ‚divý‘, *dzevec*, *dzešec*, *hodzic*, *radzic*, *otprovadzic*, *ohladzic* ‚ochladiť‘, *sadzic*, *šmerdzec*, *uvadzic* ‚priviazať‘, *vadzic* *še*, *zahradzic* ap. Podľa toho očakávali by sme za „spisovnú formu“ *Bardejov* nárečovú formu **Bardziou*, no hovorí sa *Bardiou*, z čoho vyplýva, že v tomto názve mesta nemohla sa vykonať Stanislavom vyššie uvádzaná hláskoslovná zmena **ě* > *i*. Preto ani nemožno považovať osobné meno *Barděj*, resp. *Bardej* za základ, z ktorého by formy *Bardijov*, *Bardiov* vznikly, a tak je potrebné hľadať inú etymologiu.

V slove *Bardiov* sa slabika *di* vyslovuje tvrdo, teda *Bardiou*, z čoho treba predpokladať, že **ě* pôvodne v tomto slove nebolo, lebo ináč spisovne by sme museli toto slovo vyslovovať **Bardziou*; vo východoslovenskom dialekte by sa vyslovovalo **Bardziou* (porov. vyššie). Ale sa vyslovuje tvrdo: *Bardiou*.

Prof. Stanislav podrobným rozborom tvaru *Bardejov* tvrdí, že je zo slovanského koreňa a že forma *Bardiou* je dialektická. Ako potom vysvetliť vo východoslovenskom nárečí slabiku *di*, keďže za každú slabiku *di* v spisovnej slovenčine máme vo východoslovenskom dialekte slabiku *dzi*?

Na podopretie svojej etymologie Stanislav cituje príklady topografických názvov na *-ejov*, *-ejovce* i z východného Slovenska, napríklad: *Trebejov*, *Petejovce* (132). Keď prizeráme na hláskoslovné zmeny z psl. jazyka vzhľadom na východoslovenské nárečie, čakali by sme podľa „dialektického“ *Bardiou* i dialektické **Trebiou* a **Peciouce* alebo s intervokalickým *j* podľa *Bardijou* i **Trebijou* a **Pecijovce*, lež takéto formy sú tu neznáme.

Stanislav maďarskú formu *Bardejova* uvádza do súvislosti i s formami iných topografických mien z východného Slovenska, vychodiacimi na *-ejov*, *-ejovce*: *Trebejov* || *Terebő*, *Repejov* || *Repejő*, *Petejovce* || *Pethőfalva* (130), ale *Bardejov* || *Bardfa* i *Bártfa*. Pri nich koncovky *-ejov*, *-ejovce* daly do maďarčiny *-ő*, prípadne *-ejő*. Podľa toho očakávali by sme v maďarčine **Bardő*, **Bártő*, prípadne **Bardejő*, **Bártejő*, ale maďarčina pozná iba formy *Bardfa*, prípadne *Bártfa*. Keď teda Maďari v dávnejšej minulosti prejímali slovenské topografické mená na *-ejov* do maďarčiny so sufixom *-ő*, prípadne *-ejő*, pri *Bardejove* takto prevziať nemohli, lebo formu *Bardejov* vyslovovať

nepočuli, ináč by istotne názov mesta tak boli prevzali a neboli by robili s *Bardejovom* výnimky.

Zakončenie *-iov* vo forme *Bardiov* je aj podľa Stanislava „temné a nejasné“ (134). Je pravda, že toto zakončenie je zriedkavé v topografických slovenských menách. No jednako podobný príklad zakončenia máme v topografickom mene *Zniov*, spisovne *Zniev*³³, ale ešte v nedávnej minulosti táto forma nebola známa. Forma *Zniov*, donedávna bola všeobecne užívaná. Pozná ju napr. i Niederle³⁴ a iní. I pseudonym Jána Capku, narodeného v Kláštore pod Znievom, Miloslav *Zniovský*³⁵ pochodí z domácej ľudovej formy *Zniov*.

V slovenčine máme i priezviská, zakončené na *-ia*, napr.: *Fraštia*, *Furia*, *Halahia*, *Holenia*, *Matia*, *Pasia*, *Petia* ap. Z nich sú utvorené prídavné mená prisvojovacie: *Fraštiiov*, *Furiiov*, *Halalahiov*, *Holeniov*, *Matiiov*, *Pasiiov*, *Petiiov* ap., teda zakončené na *-iiov* ako meno nášho mesta. Tu zaiste možno hľadať východisko aj pre zakončenie *-iiov* k predpokladanému priezvisku **Bardia*, ktorého základ je slovo cudzieho pôvodu *bard*. Je aj v priezvisku *Bardy* (SR X, 255). Takto potom zakončenie *-iiov* vo forme *Bardiov* nebolo by už „temné a nejasné“.

Uviedol som dôvody na to, že pri hľadaní pôvodu názvu mesta *Bardejov* či *Bardijov* sotva možno vychodiť z etymologie, ktorú uvádza Stanislav; názov tohto mesta nemožno odvodzovať od osobného mena *Bardej*, ale načim hľadať inú etymologiu.

(Pokračovanie.)

Anton Jánošík:

SKLOŇOVANIE CUDZÍCH PRIEZVISK NA *-ER* A *-EL*.

Pri skloňovaní cudzích priezvisk na *-er* a *-el* nie sme vždy istí, v ktorých prípadoch samohlásku *e* ponechať, alebo ju vypustiť na spôsob skloňovania domácich priezvisk, a to napríklad s koncovkou *-ek*, *-ec*. Tu v nepriamych pádoch sa samohláska *e* zpravidla vysúva a ostáva iba v tých prípadoch, kde by zaniknutím samohlásky *e* nastala ťažko vysloviteľná skupina, napríklad *Furdek-Furdeka*, *Marček-Marčeka*, *Turček-*

³³ V spis. forme *Zniev* nevidí sa ml diftong *ie*. Táto forma nevyslovuje sa jednoslabične: *Zňieŕ*, ale dvojslabične: *Zňieŕ* (dialekticky *Zňioŕ*) alebo s intervokalickým *j* *Zňijeŕ* (resp. *Zňijou*). Forma *Zniov* je pôvodnejšia, ako nasvedčuje tomu latinská forma zo XVI. str.: *Znio*, *Znyo* (ThDr. V Bucko, Reformné hnutie v arcibiskupstve ostrihomskom do r. 1564, Bratislava 1939, str. 154, 179).

³⁴ L. Niederle, l. c. 47, 159.

³⁵ Jaroslav Vlček, Dejiny literatúry slovenskej, 3. vydanie, str. 314.